

Алексеева Анастасія Максимівна

1 курс, факультет соціології і права,
НТУУ «КП»

Науковий керівник:

Покулита І. К., к.філос.н., доц.
кафедри філософії ФСП НТУУ «КП»

Антивоєнний гуманізм у творчості Е. М. Ремарка та Е. Хемінгуея

Культуроформуюча сила ХХ століття була обумовлена головним чином історичним фактором цього періоду - це єдине століття, яке стикнулося з такою кількістю глобальних потрясень і різких політичних змін. ХХ століття ознаменувалося двома світовими війнами, жовтневою революцією 1917 р., розвалом і крахом колоніальних і тоталітарних режимів, поділом світу, екологічним катаклізмом і тільки в кінці століття - першими паростками надії, заснованої на філософській революції і відміченої новим політичним мисленням.

Очолила низку глобальних катастроф ХХ сторіччя перша світова війна. Прогресивні письменники першими відчували її моральні наслідки.

Проте не менш, слід розуміти, що антивоєнні твори - не ті, в яких оспівується героїзм переможця і поразка ворога. Антивоєнними слід вважати твори, в яких увага автора концентрується на наслідках війни. Питання того, що страшніше: ризикувати життям на війні чи опинитися представником "загубленого покоління"? Ця проблема розкривається у творах письменників ХХ століття, представників антивоєнного пафосу та антивоєнного гуманізму.

У творчості М. Ремарка та Е. Хемінгуея постають герої, які хоч і не постраждали фізично, але назавжди лишилися із скаліченими душами.

Цих письменників цілком справедливо називають ровесниками ХХ століття, що обумовлено не тільки хронологічним фактором, а й специфічною манерою життя – життя своєю епохою.

Е. Хемінгуей являє собою яскравого представника ровесника ХХ сторіччя, розкриваючи найгостріші питання тогочасної дійсності. Біографічний шлях митця рефлексує на його письменницьку діяльність і спрямовує творчі пошуки в напрямку

антивоєнної і гуманістичної тематики: « Мені хотілося б вірити, що якщо я тепер буду писати про війну, я зроблю це чітко, а війна – ненависна справа [1: 238].»

Яскраво це спрямування прослідковується у романі письменника «Прощай, зброє», який змальовує типового представника "втраченого покоління", Фредеріка Генрі, що залишається у стані морального спустошення і не в змозі знайти своє місце.

Антивоєнні романи Е. Хемінгуея – є новаторськими за своїм змістом і художньою формою. У них обмірковуються глобальні проблеми ХХ сторіччя з художньої і філософської точки зору. Загальним ідейно-естетичним пафосом, об'єднуючою силою усіх творів письменника виступає ідея викриття війни і її засудження, яка є злочином проти людства і не може бути виправдана жодними державними та політичними інтересами. Яскравою рисою творчості письменника-гуманіста є те, що засуджуючи війну, як сукупність антигуманних вчинків проти людства, Хемінгуей також засуджує правлячі кола, які жертвують людським життям заради власних інтересів. Таким чином, однією з головних ідей творчості митця є гуманістичний протест проти сил, які завдають людству руйнування.

Проблема страху перед непотрібністю і життєвою фрустрацією постає у романах письменника-гуманіста Є.М. Ремарка. На прикладі роману «Три товариші» можна прослідкувати те, що його герої – мужні, сильні, непохитні та сміливі люди, відмовляються забувати про події, пережиті на війні, які являють собою майже весь їх життєвий досвід, і назавжди залишаються вірними своєму бойовому братству при цьому опиняючись зайвими в суспільстві, в якому живуть. І також являються «втраченим поколінням».

Війна тут постає як гнітючий тягар, рана, залишена на все життя, травмування людської душі та свідомості, яка назавжди залишається загубленою для самої себе та для всього світу.

Проблема, що розкривається цими та багатьма іншими письменниками ХХ століття - колективна відповідальність нації за розпалювання війни, особиста відповідальність кожного за антивоєнну пасивність а також проблему майбутнього людини, яка стикнулася з жахіттями світової війни та її місце у суспільстві та світі; ідея антивоєнного гуманізму, що полягає у відшукуванні коренів даного явища і на

цьому рівні усвідомлення вміння сказати всім війнам, минулим, нинішнім чи майбутнім, чітке «ні».

Dni nauki FSP 2015